

Grup Olarak Uygulanan Zekâ Testleri

Zekâ testlerinin grup olarak uygulanacak şekilde geliştirilmesinin amacı zaman ve uygulayıcı yetersizliğini ortadan kaldırmaktır. Grup testlerinin konuları farklılık göstermektedir. Genellikle psikolojik özellikleri ölçmekten ziyade okul veya iş performansını ölçmeyle ilgilenir. Grup testleri daha bireysel test gerektiren kişileri saptamak için kullanılır. Bu sayede çok uzun ve masraflı olan bireysel testler, sadece gereken kişilere uygulanır.

Grup testlerinin başında testin nasıl yanıtlanacağıyla ilgili bir yönerge olur. Testi uygulayan kişi bu yönergeyi yüksek sesle okuyabileceği gibi deneklerin kendilerinin de okumasını isteyebilir. Testlerin olumsuz yönlerinden biri deneklerden tek tek geri bildirim alınmadığı için deneklerin testi anlamadıkları veya yanlış anladıkları durumlarda düzeltme yapılamamasıdır. Bireysel testlerde denek anlamadığı noktaları uygulayıcıya sorabilirken grup testlerinde bu her zaman mümkün olmayabilir. Gruptaki tüm denekler teste aynı zamanda başlar ve sabit bir süre içinde yanıtlarını verir. Grup zekâ testlerinde testin uygulanacağı kişi sayısının 20'yi geçmemesi tavsiye edilir. Gruptaki bireylerin yaşları küçüldükçe bu sayının daha da azalması gerekir. Belli başlı grup testleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Cattell'in Kültürden Arındırılmış Zekâ Testi (CFIT)

James McKeen Cattell tarafından geliştirilen Cattell Kültürden Arındırılmış Zekâ Testi'nin (Cattell Culture Fair İntelligent Test-CFIT) Türkçe formu olan Cattell Zekâ Testi, grup olarak uygulanabilen ve uygulama süresi 25 dakika olan bir testtir. CFIT akıcı zekâyı belirlemek için geliştirilmiştir.

CFIT üç ölçek olarak hazırlanmıştır: Birinci ölçek, 4-8 yaş çocuklarına ve zihinsel olarak geri olan yetişkinlere; ikinci ölçek, 8-13 yaş çocuklarına ve zihin seviyesi orta olan yetişkinlere; üçüncü ölçek ise, onuncu veya daha yukarı sınıfta okuyan çocuklarla zekâ seviyesi yüksek olan yetişkinlere uygulanmak üzere düzenlenmiştir. Her bir ölçeğin A ve B olmak üzere iki ayrı formu vardır. İkinci ve üçüncü ölçekteki sorular nitelik bakımından birbirinin aynıdır. Her alt testin süresi ve yönergesi farklıdır. Açıklamalar sözlü olarak verilir. Sıralama, sınıflandırma, matrisler ve akıcı zekânın sözel ölçümü olmayan CFIT; zekânın tanımlanmasında, sosyo ekonomik sınıfın, eğitimin ya da kültürel özelliklerin etkilerini en aza indirmektedir. CFIT'in ön yargı ve dış etmenleri ortadan kaldırdığı için suç işleme potansiyeline sahip çocukların tanımlanmasında diğer testlere oranla daha sağlıklı sonuçlar verdiği düşünülmektedir.

CFIT, bir kâğıt-kalem testidir ve gruplara uygulanabilir. Bireyin kendi kendine yanıtlayacağı, uygulaması kolay bir testtir. Testin puanlaması yanıt anahtarına göre yapılır ve her doğru yanıt bir puandır. Testten elde edilen toplam puan bireyin zekâ yaşını gösterir. Bu testi uygulayacak olan kişinin testin kullanımı için özel bir eğitim alması gerekmemektedir. Ülkemizde CFIT ölçeklerinden ikincisi Beğlan Toğrol tarafından, 1974 yılında adapte edilmiştir.

Raven'ın Standart Progressif Matrisler Testi (RSPMT)

Progressive Matrisleri İngiltere'de Raven tarafından 1936 yılında hazırlanmaya başlanmıştır. İlk baskısı 1938'de yapılmıştır. 1947 ve 1956 yıllarında alt testlerde bazı değişiklikler yapılmıştır.

Standart Progressive Matrisler testinin 2000 baskılı şekli ve 2004'te yenilenen şekli testlerin yeni versiyonlarını içermektedir. Bu versiyonlardan bir tanesi, testin daha önce uygulandığı insanların yanıtları öğrenmiş olabilecekleri endişesi ve bu şekildeki insanlara normal prosedürlerin uygulanamayacak olması endişesinin bulunduğu durumlarda kullanılmak için düşünülmüştür. Diğer versiyonları ise testin daha iyi yanıt veren bireyleri seçme yeteneğini yeniden düzenlemiştir ve testin seçiciliği daha iyi hale gelmiştir. Standart test beş sete ayrılmış 60 soru içermektedir (A, B, C, D, E) ve her set 12 sorudan oluşmaktadır. İlk setteki ilk soru oldukça açıktır. Daha sonraki sorular ise giderek zorlaşmaktadır. Yapıların sıralanışı testi alan kişiye standart bir eğitim ve çalışma metodu sağlamaktadır. Bu, beş set hem problem çözmeye gerekli olan düşünce yöntemini kavramak için fırsat vermekte hem de bireyin zihinsel aktivite kapasitesini sınamak için beş değerlendirme aracı sunmaktadır.

İlgiyi ve bağımsızlığı ayakta tutmak için, her problem en iyi şekilde sunulmuş, doğru bir şekilde resmedilmiş ve mümkün olduğu kadar çözümlenmesi için çekici hale getirilmiştir. RSPMT zihinsel becerinin mümkün olan en geniş ranjını kapsamak ve eğitimi, ulusu, fiziksel durumu ne olursa olsun her yaşta insanlar için eşit şekilde kullanılabilir bir test olması için oluşturulmuştur.

Bu test kişinin rahat ve devamlı bir şekilde kendi hızında çalışmasına izin verildiği zaman ne kadar iyi düşüneceğine ilişkin kapasitesi hakkında güvenilir 20 bir ölçüm oluşturmak için tasarlanmıştır. Bu

çocuğun eksik parçayı bulma fikrini kavramasından, anolojiyle açıklaması ve karşılaştırmaları yapmasını gerektiren becerisine kadar tüm zihinsel gelişimi kapsamaktadır.

Testin, çocuk normlarını verdiği ilk baskısı 1938'de, yetişkin normlarını verdiği ikinci baskısı da 1940'da yapılmıştır. 1940-1960 yılları arasında testin kullanımı oldukça yaygınlaşmış ve farklı yaş gruplarından çeşitli denek grupları üzerinde denenmiştir. 1972 yılında okula giden, 6-12 yaş arasındaki 3700 çocuk teste tabi tutulmuştur. Daha sonrada 1979 yılında yine okula giden, 6-16 yaş arası 3.500 çocuk üzerinde kullanılmıştır. 1984-86 yılları arasında da Amerika Birleşik Devletleri'nde bu test için, 22.000'in üzerinde okul çağı çocuğu üzerinde standardizasyon çalışmaları yapılmıştır. SPM diğer ülkelerde de geniş örneklemeler üzerinde çalışılmıştır. Örneğin, Avusturya, Almanya, Hollanda, Portekiz, Slovenya, İspanya ve İsviçre gibi daha birçok ülkede bu test kullanılmıştır.